

The relationship between parenting styles and social adjustment of parents with children with learning disabilities: the mediating role of emotional regulation

Qasem. Mohammadi Saif¹, Esmail. Saadipour^{2*} & Hossein. Janabadi³

1. PhD student, Department of Educational Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran
2. *Corresponding Author: Professor, Department of Psychology of Educational Sciences, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran
3. Full Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Faculty of Psychological Sciences, University of Sistan and Baluchistan, Zahedan, Iran

ARTICLE INFORMATION	ABSTRACT
Article type Original research Pages: 192-201 Corresponding Author's Info Email: Sadipour808@gmail.com Article history: Received: 2023/01/17 Revised: 2023/04/15 Accepted: 2023/04/20 Published online: 2023/10/02 Keywords: <i>parenting styles, social adaptation, learning disorder, emotional regulation</i>	Background and Aim: Life skills, including social adaptation, play an essential role in life, and paying attention to parenting styles can play a role in social adaptation. Accordingly, the aim of this research was to investigate the relationship between parenting styles and parents' social adjustment in children with learning disabilities. Methods: The current research method was applied in terms of purpose and descriptive in terms of correlation. The statistical population of the research consists of all mothers aged 30 to 55 with children with learning disabilities in primary schools in Qom, 260 of whom have referred to learning disabilities centers, of which 150 were selected as the sample size by random sampling. The research tools included Gholami and Delavari learning disorder questionnaires (2020), Baumerind's parenting methods (1973), Wiseman and Pickel's social adjustment scale (1978) and Garnefski cognitive emotion regulation (2001). To analyze the data, descriptive and inferential statistics (structural equations and path analysis) were used with SPSS ²⁴ and PLs software. Results: The research findings showed that there is a significant relationship between parenting styles and emotional regulation with parents' social adjustment. Also, the results showed that the mediating role of emotional regulation in the relationship between parenting styles and parents' social adjustment, which is equal to /438 in the research, is a positive value and significant at the 95% confidence level. Also, the coefficient value of the path of emotional regulation on parents' social adjustment is equal to 0.654, which is a positive value. The t-statistic of this relationship is equal to 10.513, which is reported to be significant at the 95% confidence level. The data means that there is a significant relationship between the dimensions of parenting styles and parents' social adjustment with the mediation of emotional regulation. Conclusion: According to the value obtained from the VAF statistic (the role of the mediator variable) which was equal to 0.554, partial mediation has been confirmed.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Mohammadi Saif, Q., Saadipour, E., & Janabadi, H. (2023). The relationship between parenting styles and social adjustment of parents with children with learning disabilities: the mediating role of emotional regulation. *Jayps*, 4 (7): 192-201.

رابطه سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین دارای فرزند با اختلالات یادگیری: نقش میانجی تنظیم هیجانی

قاسم محمدی سیف^۱، اسماعیل سعدی پور^{۲*} و حسین جنا آبادی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران
۲. استاد، گروه روان‌شناسی علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۳. استاد تمام، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده علوم روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

چکیده

زمینه و هدف: مهارت‌های زندگی از جمله سازگاری اجتماعی در زندگی نقش اساسی دارند که توجه به سبک‌های فرزند پروری می‌تواند در سازگاری اجتماعی نقش داشته باشد. بر همین اساس، هدف این پژوهش بررسی رابطه سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین دارای فرزند دچار ناتوانی یادگیری با نقش میانجی تنظیم هیجان بود. **روش پژوهش:** روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر اجرا توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه مادران ۳۰ تا ۵۵ سال دارای فرزندان دارای اختلال یادگیری در مدارس ابتدایی شهر قم تشکیل می‌دهند که تعداد ۲۶۰ نفر به مراکز اختلالات یادگیری مراجعه کرده‌اند که ۱۵۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های اختلال یادگیری غلامی و دلاوری (۱۴۰۰)، شیوه‌های فرزندپروری بومریند (۱۹۷۳)، مقیاس سازگاری اجتماعی ویزمن و پیکل (۱۹۷۸) و تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی (۲۰۰۱) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آماره‌های توصیفی و و استنباطی (معادلات ساختاری و تحلیل مسیر) با نرم‌افزار SPSS۲۰ و PLS استفاده شد. **یافته‌ها:** یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سبک‌های فرزند پروری و تنظیم هیجانی با سازگاری اجتماعی والدین رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که نقش واسطه‌ای تنظیم هیجانی در رابطه بین سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین که برابر با ۴۳۸٪ در تحقیق است، یک مقدار مثبت و در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین مقدار ضریب مسیر تنظیم هیجانی بر سازگاری اجتماعی والدین برابر با ۰/۶۵۴ است که مقدار مثبتی است. آماره t این رابطه برابر با ۱۰/۵۱۳ است که در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار گزارش شده است. **نتیجه‌گیری:** می‌توان نتیجه گرفت که بین ابعاد سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین با میانجیگری تنظیم هیجانی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مقدار به‌دست‌آمده از آماره VAF نقش متغیر میانجی که برابر با ۰/۵۵۴ بود، میانجیگری جزئی انجام شده است.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۱۹۲-۲۰۱

اطلاعات نویسنده مسئول

ایمیل:

Sadipour808@gmail.com

سابقه مقاله

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۲۷

تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۲۶

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۱/۳۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰

واژگان کلیدی

سبک‌های فرزند پروری، سازگاری اجتماعی، اختلال یادگیری، تنظیم هیجانی.

انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

محمدی سیف، قاسم، سعدی پور، اسماعیل، و جنا آبادی، حسین. (۱۴۰۲). رابطه سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین دارای فرزند با اختلالات یادگیری: نقش میانجی تنظیم هیجانی. *مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*. ۴ (۷): ۲۰۱-۱۹۲.

مقدمه

که از دیگر نیازهای دانش‌آموزان از جمله نیازهای معنوی خود غافل شوند.

سازگاری اجتماعی در نوجوانان به‌عنوان مهم‌ترین نشانه سلامت روانی آنها یکی از موضوعاتی است که در دهه‌های اخیر مورد توجه بسیاری از جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و مربیان قرار گرفته است، زیرا نوجوانی دوره حساسی است و سازگاری اجتماعی نوجوانان در این دوره دستخوش تغییراتی می‌شود (کراسیلنیکوف و سمیرنوا^۴، ۲۰۱۷) از نظر احساسی، جسمی و ذهنی بسیار شدید است و هنوز به طور کامل رشد نکرده است. به همین دلیل تأخیر در بلوغ عاطفی ممکن است مشکلات جدی در روابط بین فردی نوجوانان و چالش‌های اجتماعی را برای آنان به همراه داشته باشد. علاوه بر این رشد اجتماعی مهم‌ترین جنبه رشد وجودی هر فرد است و ملاک سنجش رشد اجتماعی هر فرد، سازگاری او با دیگران است (فتح‌اله‌زاده و همکاران، ۲۰۱۶)؛ انطباق اجتماعی مانند رشد جسمی، عاطفی و ذهنی کمیت مستمری است و به تدریج به کمال می‌رسد و به طور طبیعی در طول زندگی و در برخورد با تجربیات حاصل می‌شود (ژانگ، یان، کیو و دای^۵، ۲۰۱۸). در مورد موضوع پژوهش مطالعاتی انجام شده است. در پژوهشی توسلی‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) نتیجه گرفتند که ارتباط با والدین در پیش‌بینی اختلالات یادگیری سهم دارد، کمال‌گرایی در پیش‌بینی اختلالات یادگیری سهم دارد و اختلالات یادگیری در دانش‌آموزان بر اساس کمال‌گرایی و سبک‌های فرزندپروری به‌درستی پیش‌بینی گردید. در پژوهشی حسین‌لو و همکاران (۱۴۰۱) نتیجه گرفتند که سبک‌های فرزندپروری به‌صورت مستقیم در اختلال سلوک تأثیر دارند. حسینی و داوری (۱۴۰۰) در پژوهشی نتیجه گرفتند که سبک‌های فرزندپروری در پیش‌بینی مؤلفه‌های تنظیم هیجان (پذیرش شرایط، ارزیابی مثبت و دیدگاه وسیع‌تر، سرزنش خود، سرزنش

امروزه یادگیری به‌عنوان اساسی‌ترین فرایند تلقی می‌شود که در نتیجه آن موجودی درمانده و درمانده به مرور زمان و از طریق تعامل و رشد جسمانی تبدیل به فردی متحول می‌شود که توانایی‌های شناختی و قدرت فکرش حد و مرزی نمی‌شناسد. تنوع و گستردگی زیاد زمان یادگیری انسان که به‌اندازه طول عمر اوست، باعث شده است که با وجود تفاوت‌های فراوانی که در یادگیری دارند، در روند عادی یادگیری و آموزش دچار مشکل شوند (ریبیلی و پایر^۱، ۲۰۱۹). یکی از ویژگی‌های متفاوت افراد جامعه امروزی اختلالات یادگیری است که در حوزه کودکان استثنایی است و درصد زیادی از کودکان را شامل می‌شود. برخی از دانش‌آموزان با وجود داشتن هوش طبیعی، قادر به خواندن، نوشتن و محاسبات ریاضی با توجه به سن خود هستند و این تحصیلات آن‌ها نیست که این افراد به‌عنوان دارای ناتوانی‌های یادگیری شناخته می‌شوند (فلیپلو، بوزانی، مسینا، مافودا و سورانتی^۲، ۲۰۲۰). طبق تعریف ارائه‌شده در قانون آموزش افراد دارای معلولیت، ناتوانی یادگیری به اختلالی در فرایندهای اساسی روان‌شناختی اطلاق می‌شود که شامل درک و استفاده از زبان است. این اختلال به‌صورت ناتوانی در گوش دادن، فکر کردن، صحبت کردن، خواندن، نوشتن، هجی کردن و محاسبه کردن خود را نشان می‌دهد و مجموعه‌ای از مشکلات یادگیری است که در نتیجه آسیب بینایی، شنوایی، حرکتی، عقب‌ماندگی ذهنی، ناهنجاری‌های عاطفی و... شرایط نامساعد محیطی و فرهنگی و اقتصادی را شامل نمی‌شود (مک‌کلین، گلمن و تامپسون^۳، ۲۰۱۱). بی‌شک توجه والدین و جامعه آموزش‌وپرورش کشور بیشتر معطوف به رفع نیازهای تحصیلی دانش‌آموزان است و همین امر باعث شده است

1. Rebele & Pierre
2. Filippello, Buzzai, Messina, Mafodda & Sorrenti
3. McClain, Gelman & Thompson

4. Krasilnikov & Smirnova
5. Zhang, Yan, Qiu & Dai

در مورد ضرورت پژوهش باید گفت اختلالات یادگیری موجب مشکلات مختلفی برای افراد مبتلا به آن ایجاد می‌گند. از سویی دیگر این چالش موجب هدر رفت منابع آموزشی و امکانت می‌گردد. توجه به اختلالات در یادگیری می‌تواند زمینه درک بهتر آموزش و یادگیری را تسهیل کند و یادگیرنده در مسیر درستی قرار گیرد. بنابراین ضرورت مطالعه این موضوع جدی است. با توجه به پژوهش انجام شده هنوز خلا پژوهشی وجود دارد و نیاز به پژوهش در این زمینه احساس می‌شود بنابراین هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین در کودکان دارای ناتوانی یادگیری بود.

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر اجرا توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه مادران ۳۰ تا ۵۵ سال دارای فرزندان دارای اختلال یادگیری در مدارس ابتدایی شهر قم تشکیل می‌دهند که تعداد ۲۶۰ نفر به مراکز اختلالات یادگیری مراجعه کرده‌اند که ۱۵۰ نفر به‌عنوان نمونه آماری با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند.

ابزار پژوهش

۱. پرسش‌نامه‌های اختلال یادگیری غلامی و دلاوری (۱۴۰۰): آزمون محقق ساخته غلامی و دلاوری از نوزده عامل تشکیل شده است و دارای دو بخش شنیداری و دیداری می‌باشد؛ و اعتبار محتوایی آن توسط اساتید روان‌شناسی تأیید و سپس روی یک نمونه ۲۰۶ نفری از دانش‌آموزان پیش‌دبستانی اجرا گردید. طراحان این ابزار اعتبار و پایایی آن را مطلوب ارزیابی کردند. در پژوهش حاضر پایایی با آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۱ حاصل شد.

۲. پرسش‌نامه شیوه‌های فرزندپروری بومریند (۱۹۷۳): این ابزار دارای ۳۰ سؤال و روش‌های فرزندپروری والدین را در سه عامل می‌سنجد. جملات شماره ۲۸، ۲۴، ۲۱، ۱۹، ۱۷، ۱۴، ۱۳، ۱۰، ۶، ۱ آسان و

دیگران، نشخوار فکری، فاجعه‌آمیز کردن) در دانش‌آموزان مقطع متوسطه نقش دارد. مقتدایی، فرامرزی، عابدی و قمرانی (۱۳۹۸) در پژوهشی نتیجه گرفتند که برنامه فرزندپروری مبتنی بر تجارب زیسته مادران دارای فرزند با اختلال یادگیری خاص بر استرس فرزندپروری و هیجانات تحصیلی کودکان تأثیرگذار است. فاتحی پیکانی و صالحی (۱۳۹۹) در پژوهشی نتیجه گرفتند که بین نمرات گروه‌های کنترل و آزمایش در راهبردهای منفی و تنظیم مثبت و خودکارآمدی دانش‌آموزان مبتلا به اختلالات اجتماعی تفاوت معناداری وجود دارد و مداخله آموزشی باعث افزایش استفاده از راهبرد مثبت تنظیم هیجان و افزایش خودکارآمدی و کاهش استفاده از راهبردهای منفی تنظیم هیجان می‌شود. در دانش‌آموزان دختر شده است و آموزش فرزندپروری بر شفقت به والدین بر تنظیم شناختی هیجانی و خودکارآمدی دانش‌آموزان مبتلا به دختر به بیماری اجتماعی بخش اثر است. پورابراهیمی و دنیا (۱۴۰۰) در پژوهشی نتیجه گرفتند که تنیدگی والدگری، هیجانات منفی و راهبردهای تنظیم شناختی پژوهشی ناسازگارانه در مادران کودکان با ناتوانی‌ها بیشتر از مادران کودکان بدون ناتوانی بود. همچنین راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازگارانه در مادران کودکان بدون ناتوانی‌های بیشتر از مادران کودکان با ناتوانی‌های بود؛ بنابراین می‌توانم تنیدگی، هیجانات منفی و راهبردهای ناسازگارانه تنظیم شناختی هیجانی این مادران را پیش‌بینی و با آموزش‌های لازم از آن‌ها می‌کند. پیری^۱ (۲۰۱۹) در پژوهشی نتیجه گرفت که وقتی خانواده از کودک حمایت و تشویق می‌کند، مشکلات رفتاری او کاهش می‌یابد. ماروا^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی نتیجه گرفت که والدین با سبک تنبیهی و ملایم بهترین سبک‌ها برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی مثبت یا منفی کودکان هستند.

1. Pereira
2. Marwa

سازندگان پایایی این آزمون را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای سبک‌های تنظیم شناختی هیجان سازگار ۰.۸۷، برای سبک‌های تنظیم شناختی هیجان سازگار ۰.۹۱ و برای کل مقیاس ۰.۹۳ گزارش کردند. در پژوهش حاضر نیز پایایی ۰/۹۰ حاصل شد.

روش اجرا

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق از آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی از معادلات ساختاری و تحلیل مسیر با نرم‌افزار SPSS و PLS استفاده شد. سطح معنی‌داری آزمون (۰/۰۵) در نظر گرفته شده است.

یافته‌ها

بر اساس نتایج آمار توصیفی، از مجموع ۱۵۰ نمونه آماری ۴۶/۶ (۷۰ نفر) ۳۰-۴۰ سال؛ ۴۳/۴ درصد (۶۵ نفر) ۵۰-۴۱ سال؛ ۱۰ درصد (۱۵ نفر) ۵۰ سال به بالا هستند. همچنین آمار ۲۰ درصد (۳۰ نفر) فوق‌دیپلم؛ ۵۰ درصد (۷۵ نفر) کارشناسی؛ ۲۶ درصد (۴۰ نفر) فوق‌لیسانس؛ ۴ درصد (۵ نفر) دکتری و بالاتر دارند. در جدول ۱، آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش گزارش شده است.

جملات شماره ۲۹، ۲، ۳، ۷، ۹، ۱۲، ۱۶، ۱، ۲۵، ۲۶ مربوط به روش و جملات استبدادی ۴، ۵، ۸، ۱۱، ۱۵، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۷، ۳۰ قاطع و اطمینان‌بخش هستند. در مقابل هر عبارت، ۵ ستون (کاملاً موافق، تا حدودی موافق، تا حدودی مخالف، کاملاً مخالف) وجود دارد. در پژوهش حاضر پایایی آن ۰/۸۰ حاصل شد.

۳. مقیاس سازگاری اجتماعی ویزمن و پیکل (۱۹۷۸):

این ابزار سازگاری اجتماعی را در هفت نقش یا حوزه اصلی بررسی می‌کند. این نقش‌ها عبارت‌اند از: سازگاری شغلی، فعالیت‌های اجتماعی و فوق برنامه، روابط خانوادگی، روابط زناشویی، نقش والدین، روابط خانوادگی و وضعیت اقتصادی. این ابزار در ایران مورد تایید محققین بوده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ حاصل شد.

۴. پرسش‌نامه تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی (۲۰۰۱):

این پرسش‌نامه افکار فرد را پس از مواجهه با یک تجربه منفی یا رویدادهای آسیب‌زا ارزیابی می‌کند.

جدول ۱. شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و توزیع عوامل

شاخص	مرکزی میانگین	پراکندگی انحراف معیار	شکل توزیع	
			وارianس	چولگی
سبک فرزند پروری	۳.۱۹۷۵	۰.۴۳۴۷	۰.۱۸۹	۰.۷۷۴
تنظیم هیجانی	۳.۱۰۷۵	۰.۵۳۵۴۱	۰.۲۸۷	-۰.۷۹۴
سازگاری اجتماعی والدین	۳.۱۹۵	۰.۴۳۸۷	۰.۱۹۲	۰.۵۴

نتایج جدول ۱، نشان می‌دهد میانگین سبک فرزند پروری برابر با ۳.۱۹ میانگین نمرات تنظیم هیجانی ۳/۱۰ و سازگاری اجتماعی ۳/۱۹ است که در وضعیت متوسط قرار دارند. ضریب تعیین میزان تبیین واریانس متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد. در این

پژوهش ضریب تعیین تعدیل شده سازگاری اجتماعی والدین ۰/۷۵۲ است که این عدد بیان می‌کند که حدود ۷۵ درصد از تغییرات سازگاری اجتماعی والدین تحت تأثیر متغیرهای پژوهش است و مابقی عواملی هستند که در مدل در نظر گرفته نشده است.

جدول ۲. اندازه اثر

سبک فرزند پروری	اختلال یادگیری	سازگاری اجتماعی والدین
۰.۱۷۴	۰.۲۹	
۰.۰۳۱	۰.۰۳۵	
	۰.۶۸۵	

شاخص Q^2 است که بر اساس این معیار، مدل باید شاخص‌های متغیر جریان درون‌زا انعکاسی را پیش‌بینی کند. مقادیر به‌دست‌آمده از این آزمون مثبت است که نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل ساختاری است. نتایج نشان داد که مقدار قدرت پیش‌بینی مدل برای سبک فرزندپروری ۰,۲۰۳، برای تنظیم هیجان ۰,۵۴۹ و برای سازگاری اجتماعی والدین ۰,۵۲۴ است. این مقادیر در سطح متوسط تا قوی قرار دارند.

معیار دیگر بررسی مدل ساختاری اندازه اثر می‌باشد. کوهن (۱۹۸۸) مقادیر ۰/۰۲؛ ۰/۱۵ و بیشتر ۰/۳۵ را به ترتیب مقادیر ضعیف، متوسط و قوی ارزیابی کرده‌اند. نتایج بررسی مقادیر اندازه اثر در جدول ۲ نشان داد که این مقدار برای تأثیرات در بازه ضعیف تا قوی گزارش شد. قدرت پیش‌بینی مدل یا افزونگی رایج یکی دیگر از معیارهای بررسی مدل ساختاری است. معروف‌ترین و شناخته‌شده‌ترین معیار برای اندازه‌گیری این توانایی،

جدول ۳. نتایج برازش مدل کلی					
متغیر	ضریب تعیین	ضریب تعیین	مقادیر اشتراکی	مقادیر اشتراکی $\sqrt{}$	GOF
سبک فرزندپروری	۰,۷۲۳	۰,۲۰۳	۰,۵۶۰	۰,۴۰۶	
تنظیم هیجانی		۰,۵۴۹			
سازگاری اجتماعی والدین	۰,۷۵۲	۰,۵۲۴			
ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده استاندارد شده (SRMR)					۰,۷۱۰

سازگاری اجتماعی والدین در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. براین اساس فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه مخالف به این معنا تأیید می‌شود که بین ابعاد سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین با میانجیگری تنظیم هیجانی رابطه معناداری وجود دارد. باتوجه به مقدار به‌دست‌آمده از آماره VAF (نقش متغیر میانجی) که برابر با ۰/۵۵۴ است، می‌توان گفت که میانجیگری جزئی صورت گرفته است. خلاصه فرضیات پژوهش در جدول زیر ارائه شده است.

باتوجه به جدول فوق، مقدار به‌دست‌آمده برای GOF ۰,۴۰۵ است که نشان می‌دهد برازش کلی مدل متوسط است و بنابراین برازش کلی مدل تأیید می‌شود. مقدار بهینه برای این شاخص ۰,۰۸ است. نتایج به‌دست‌آمده از این شاخص نشان داد که مقدار آن برابر با ۰/۰۷۱ گزارش شده است که مقدار مطلوبی است و بنابراین برازش مناسب مدل کلی تأیید می‌شود. باتوجه به اینکه مقدار Z به‌دست‌آمده بالاتر از ۱/۹۶ است، بنابراین نقش واسطه‌ای تنظیم هیجانی در رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و

جدول ۴. خلاصه نتایج فرضیه‌ها						
فرضیات	ضریب مسیر	آماره t	P Values	VAF	Sobel	نتیجه
سبک‌های فرزندپروری (سازگاری اجتماعی والدین)	۰,۴۳۸	۳,۴۵۸	۰,۰۱۱			تأیید
تنظیم هیجانی (سازگاری اجتماعی والدین)	۰,۶۵۴	۱۰,۵۱۳	۰,۰۰۷			تأیید
سبک‌های فرزندپروری (تنظیم هیجانی سازگاری اجتماعی والدین)				۰,۵۵۴	۲,۷۴۹	تأیید
اثر مستقیم	۰,۱۵۹	۲,۷۰۶	۰,۰۰۷			
اثر غیر مستقیم	۰,۱۹۸	۳,۹۵۸	۰,۰۰۰			
اثر کل	۰,۳۵۷	۴,۸۲۶	۰,۰۰۰			

خود نشان دهند. سبک فرزندپروری مستبدانه در دوران کودکی باعث می‌شود کودک مضطرب، ناراضی و ناسازگار بزرگ شود. سبک فرزندپروری بی‌دقت نیز باعث می‌شود که کودک تکانشی، نافرمان، سرکش و مورد انتظار و وابسته در مدرسه عملکرد ضعیفی از خود نشان دهد. سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه با عدم کنترل والدین و پاسخگویی به خواسته‌های کودک مشخص می‌شود. والدین سهل‌گیر سعی می‌کنند محیطی گرم، آرام و دلپذیر برای فرزندان خود ایجاد کنند، اما بر اعمال فرزندان خود کنترل و نظارت ندارند. والدینی که از سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه استفاده می‌کنند از قوانین ناپایدار یا بدون ساختار استفاده می‌کنند (ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۷).

یافته دیگر نشان داد نتایج نشان داد بین تنظیم هیجانی و سازگاری اجتماعی والدین رابطه معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش فاتحی پیکانی و صالحی (۱۳۹۹) و پورابراهیمی و دنیا (۱۴۰۰) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت به دنبال تجربه موقعیت‌های استرس‌زا هستند. استفاده از راهبردهای تنظیم هیجان منفی باعث ایجاد مشکل در مهار تکانه‌های آسیب‌فیزیکی و دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی مناسب می‌شود و در نتیجه دسترسی محدود، تنظیم مؤثر شناختی هیجانی فرد برای پایان دادن به حالت هیجانی منفی به رفتارهای او آسیب می‌رساند (فورد و همکاران، ۲۰۱۸)؛ بنابراین آگاهی صحیح از احساسات، ارزیابی صحیح در رابطه با منشأ ناراحتی‌های عاطفی، می‌تواند به کاهش آسیب‌های جسمی کمک کند. تحقیقات نشان می‌دهد که آموزش مهارت‌های تنظیم هیجانی، پذیرش و تحمل هیجان‌های منفی را بهبود می‌بخشد و به طور معناداری، آموزش مهارت‌های تنظیم هیجانی با افزایش هیجان‌های مثبت همراه است. یک توضیح احتمالی این است که توانایی مقابله مؤثر با احساسات منفی که باید در مواقع لزوم پذیرفته شود، می‌تواند از اعمال تأثیر مخرب این احساسات بر احساسات

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که مقدار ضریب مسیر بین سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین برابر با ۰/۴۳۸ است که مقدار مثبتی است. آماره t این رابطه برابر با ۳/۴۵۲ است. لذا بین سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین رابطه معناداری وجود دارد. نتیجه فرضیه دیگر این است که مقدار ضریب مسیر تنظیم هیجانی و سازگاری اجتماعی والدین برابر با ۰/۶۵۴ است که مقدار مثبتی است. آماره t این رابطه برابر با ۱۰/۵۱۳ است. لذا بین تنظیم هیجانی و سازگاری اجتماعی والدین رابطه معناداری وجود دارد. دیگر اینکه نقش میانجی تنظیم هیجانی در رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین دانش‌آموزان تأثیر دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی رابطه سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی والدین در کودکان دارای ناتوانی یادگیری بود. نتیجه فرضیه اول نشان داد که بین سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین رابطه معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش توسلی‌زاده و همکاران (۱۴۰۱)، حسین‌لو و همکاران (۱۴۰۱) و حسینی و داوری (۱۴۰۰) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت، والدین به‌عنوان اولین عوامل اجتماعی کردن کودکان نقش مهمی در تحول روانی و اجتماعی کودکان و ارضای نیازهای روانی آن‌ها دارند و سبک فرزندپروری آن‌ها انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان را تسهیل می‌کنند. تجربه روابط ایمن و پایدار با والدین و تربیت در فضایی آرام و منظم برای رفاه روانی و اجتماعی شدن کودک ضروری است. آن‌ها کنترل حرارت کم‌وزیاد را اعمال می‌کنند. هر یک از روش‌های فرزندپروری پیامدهای متفاوتی دارد. روش‌های فرزندپروری قاطع و اطمینان‌بخش در دوران کودکی باعث می‌شود کودکان سرزنده، شاداب، عزت‌نفس و خودکنترلی بالا باشند (فلیپس و همکاران، ۲۰۱۷). این روش باعث می‌شود در دوران نوجوانی شجاعت و موفقیت بالایی از

آموزش برنامه فرزندپروری باعث افزایش دانش، مهارت، اعتمادبه‌نفس، خودکارآمدی و خوش‌فکری والدین در تربیت کودک؛ ارائه درمان به‌وسیله یادگیری آموزشی، حل مسئله به‌واسطه الگو پردازی و درمانگری ساختاریافته حل مسئله؛ گسترش سرگرمی، ایمنی، پرورش و ایجاد محیطی با حداقل تعارض برای کودکان و همچنین افزایش سلامت روان‌شناختی، کارآمدی رفتاری، هوشی، زبانی، عاطفی و اجتماعی کودکان می‌شود؛ ازاین‌رو نقش مؤثری در بهبود تنظیم هیجان و تعامل مادر و کودک با اختلال ایفا می‌کند.

به‌مانند هر پژوهش دیگری، محدودیت در تعمیم‌پذیری نتایج حاصل به جوامع مختلف را از عمده محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان بیان کرد. همچنین استفاده از روش فقط کمی به جای روش ترکیبی از دیگر محدودیت‌های این پژوهش است. با توجه به نتایج پیشنهاد می‌گردد: والدین آگاهی و شناخت لازم در خصوص سبک‌های فرزندپروری و عوامل مؤثر در آن‌ها را داشته باشند و اگر در رفتار با فرزندان خود این آگاهی را منعکس کنند، قطعاً در تربیت فرزندان خود موفق‌تر خواهند بود. نتایج این پژوهش برای مشاوران، مدارس و والدین اهمیت رابطه والد - نوجوان را برجسته می‌کند که براین‌اساس مشاوران و مدارس باید جهت حل مشکلات تحصیلی نوجوانان اقدام به بررسی نوع اقتدار والدینی و هوش هیجانی نوجوانان کنند و نیز تلاش‌هایی در جهت آموزش خانواده و افزایش مهارت‌های رابطه‌ای انجام دهند. همچنین والدین نیز می‌توانند با به‌کارگیری شیوه‌های تربیتی صحیح مبتنی بر افزایش هوش هیجانی فرزندان، آینده تحصیلی آن‌ها را تضمین کنند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد.

تشکر و قدردانی

مثبت‌جلوگیری کند. علاوه بر این، آموزش تنظیم هیجانی شامل تمرین‌هایی برای کمک به افزایش آگاهی/قدردانی از احساسات مثبت و مشارکت آگاهانه در فعالیت‌های لذت‌بخشی است که احساسات مثبت را تسهیل می‌کند و سلامت روان را بهبود می‌بخشد (دریمان و همکاران، ۲۰۱۸).

یافته دیگر نشان داد نقش واسطه‌ای تنظیم هیجانی در رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. به این معنی که بین ابعاد سبک‌های فرزندپروری و سازگاری اجتماعی والدین با میانجیگری تنظیم هیجانی رابطه معناداری وجود دارد. در این باره می‌توان گفت با تقویت جنبه‌های عاطفی مثبت زمینه لازم برای سلامت روان فراهم می‌شود، زیرا افراد دارای تنظیم هیجانی مثبت تمام تلاش خود را صرف اهداف موردنظر می‌کنند و راه‌های مناسب برای رسیدن به هدف را شناسایی و انتخاب می‌کنند. زیرا این افراد خود را مسئول رویدادهای زندگی می‌دانند و بنابراین احساس ارزشمندی می‌کنند. این افراد با استفاده از روش‌های مقابله‌ای مناسب، داشتن باورهای مناسب و پایبندی به مسائل ارزشمند، تا حدود زیادی بر سرنوشت خود مسلط هستند و تغییرات زندگی را مثبت‌تر درک می‌کنند، بنابراین ویژگی جنبه‌های عاطفی مثبت می‌تواند عاملی باشد. مهارت‌های اثرات منفی فشار روانی و رعایت بهداشت روانی افراد حائز اهمیت است، ازاین‌رو تعداد قابل توجهی از خانواده‌ها در جامعه ایرانی از اثرات منفی داشتن فرزند معلول و همچنین بار سنگین مراقبتی، روانی رنج می‌برند. فشارهای اجتماعی و مالی ناشی از متحمل شدن چنین فرزند، این عوامل می‌تواند ثبات خانواده را بر هم بزند و باعث اختلال در تشکیلات خانواده شود. مادران دارای کودک با اختلال در برابر مشکلات فرزندان خویش با چالش‌های زیادی مواجه می‌شوند و بیشتر اوقات نمی‌توانند از راه‌حل‌های مناسبی استفاده کنند (رستمی و سعادت، ۲۰۱۸)؛ درحالی‌که

- Agbaria, Q. (2020). Predictors of personal and social adjustment among Israeli-Palestinian teenagers. *Child Indicators Research*, 1-17.
- Dryman, M. T., & Heimberg, R. G. (2018). Emotion regulation in social anxiety and depression: A systematic review of expressive suppression and cognitive reappraisal. *Clinical Psychology Review*, 65, 17-42.
- Ebrahimi, L., Amiri, M., Mohamadlou, M., & Rezapur, R. (2017). Attachment styles, parenting styles, and depression. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 15, 1064-1068.
- Ford, B. Q., & Gross, J. J. (2018). Emotion regulation: Why beliefs matter. *Canadian Psychology/psychologie canadienne*, 59(1), 1.
- Fatehi Peykani, F., & Salehi, A. (2020). The Effectiveness of Parents Compassion - Based Parenting Training on the Emotion Cognitive Regulation and Self-Efficacy of Students with Social Anxiety. *Woman and Culture*, 12(45), 21-33. (In Persian).
- Farsi Jani, Nilofar; Basharat, Mohammad Ali; Moghadamzadeh, Ali (1400). Prediction of social adjustment based on ego strength and cognitive regulation of emotion in adolescents. *Development of psychology*. 10(7). 12-1
- Filippello, P., Buzzai, C., Messina, G., Mafodda, A. V., & Sorrenti, L. (2020). School refusal in students with low academic performances and specific learning disorder. The role of self-esteem and perceived parental psychological control. *International Journal of Disability, Development and Education*, 67(6), 592-607.
- Farzadi F, Behrooz N, Shehni Yailagh M. [The causal relationship between parenting styles attachment styles and indiscipline mediated by the emotional self-regulating mediation, social skills and Theory of Mind (Persian)]. *Journal of Family Psychology*. 2017; 3(2):3- 16.
- Garcia F, Garcia E(2020). Is always Authoritative the Optimum Patimum Parenting Style? Evidence from Spanish Families. *Adolescence*. Roslyn Heights. 2020; 44(173): 101-13
- Harley, J. M., Pekrun, R., Taxer, J. L., & Gross, J. J. (2019). Emotion regulation in achievement situations: An integrated model. *Educational Psychologist*, 54(2), 106-126.
- Hosseini, L., & Davari, R. (2021). Investigating the Role of Parenting Styles in Predicting Alexithymia and Emotional Regulation

در پایان از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را داریم.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نقش یکسانی داشتند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

References

- توسلی زاده، راحیل، حسینی، سعیده السادات، امیری، حسن، و عارفی، مختار. (۱۴۰۱). ارائه مدل تفکیک بر اساس کمال‌گرایی و سبک فرزندپروری. *سبک زندگی اسلامی با جامعه سلامت* ۶(۲)، ۲۹۰-۳۰۰.
- حسینلو سلیمانی، مهران، و جهرمی قربان، رضا. (۲۰۲۲). نقش‌های سبک‌های اسنادی و آموزشی در پیش‌بینی اختلال سلوک با و اسطه‌گری کارکردی در دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه. *نشریه علمی آموزش و ارزشیابی*، ۱۵ (۵۷)، ۱۰۵-۱۲۶.
- حسینی، لیلا، و داوری، رحیم. (۱۴۰۰). بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری در پیش‌بینی ناگویی هیجانی و راهبردهای تنظیم هیجانی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تهران. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۰(۱)، ۴۶-۵۷.
- فاتحی پیکانی، فرزانه، و صالحی، اعظم. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش فرزند پروری مبتنی بر شفقت به والدین بر تنظیم شناختی هیجان و خودکارآمدی دانش‌آموزان دختر مبتلا به اضطراب اجتماعی، زن و فرهنگ، ۱۲(۴۵)، ۲۱-۳۳.
- مقتدایی فرامرز، سالار، عابدی، احمد، و قمرانی، امیر. (۱۴۰۱). مقایسه اثربخشی برنامه فرزند پروری مبتنی بر تجارب زیسته مادران دارای فرزند با خصوصیات خاص و برنامه فرزند پروری مثبت بر استرس فرزند پروریان. *مجله تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۷(۴)، ۶۰۶-۶۱۶.
- مقتدایی، منصوره، فرامرز، سالار، عابدی، احمد، و قمرانی، امیر. (۱۳۹۸). مقایسه اثربخشی برنامه فرزند پروری مبتنی بر تجارب زیسته مادران دارای فرزند با اختلال یادگیری خاص و برنامه فرزند پروری مثبت بر استرس فرزند پروری مادران. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۷(۴)، ۶۰۶-۶۱۶.

- Zhang, J., Yan, L., Qiu, H., & Dai, B. (2018). Social adaptation of Chinese left-behind children: Systematic review and meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 95, 308-315.
- Strategies in High School Students. *Journal of School Psychology*, 10(1), 46-57. doi: 10.22098/jsp.2021.1140. (In Persian).
- Mensah K, Monica, K, A (2013). Influence of Parenting Styles on the Social Development of Children. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies* ISSN 2281 3993(Print) ISSN 2281-4612.
- Mousavi, S. A., Alwani, Jamaluddin, Ghasemi, P. (2020). Investigating the relationship between cognitive regulation of emotion and emotional adaptation to stress and nervous tension. *Journal of Military Medicine*. 23(9).763-757. (In Persian).
- Moghtadaie M, Faramarzi S, Abedi A, Ghamarani A. Comparing the Effectiveness of Parenting Program Based on the Lived Experiences of Mothers of Children with Specific Learning Disorder and Positive Parenting Program on Mothers' Parenting Stress. *RBS*, 17 (4), 606-616. (In Persian).
- Neslihan Saltalı, Merve İmir. (2018). Parenting Styles as a Predictor of the Preschool Children's Social Behaviours; Participatory Educational Research (PER) Vol. 5(2), pp. 18-37.
- Phillips, B. A., Conners, F., & Curtner-Smith, M. E. (2017). Parenting children with down syndrome: An analysis of parenting styles, parenting dimensions, and parental stress. *Research in developmental disabilities*, 68, 9-19
- Pereira A. F, Canavarro C, Cardoso M. F, Mendonça, D. Patterns of Parental Rearing Styles and Child Behaviour Problems among Portuguese School-Aged Children. *Journal of Child and Family Studies*, 2019; 18(4): 454-465.
- Rebele, J. E., & Pierre, E. K. S. (2019). A commentary on learning objectives for accounting education programs: The importance of soft skills and technical knowledge. *Journal of Accounting Education*, 48, 71-79.
- Rostami, M., & Saadati, N. (2018). Role of maternal parenting styles in predicting oppositional defiant, behavior, conduct, mood, and separation anxiety disorders among students. *Journal of Research and Health*, 8(5), 418-424.
- Tavasolizadeh, R., Hosseini, S., Al-Sadat, Amiri, H. (2022). Presenting a differentiation model based on perfectionism and parenting style. *Islamic lifestyle with health society*, 6 (2), 290-300. (In Persian).